

**МОДЕЛЬНА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА
ДЛЯ 1-ГО КЛАСУ
ТА
НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ**

**ТИЖДЕНЬ 28
ТЕМА ТИЖНЯ:
«СВІТ РОСЛИН»**

2018

Навчально-методичні матеріали до Модельної навчальної програми для першого класу / За ред. О. Волощенко, О. Козак, О. Шиян. – Львів: Центр освітньої політики, 2018.

Рецензенти:

Назаренко Г. А., доктор педагогічних наук, старший науковий співробітник проректор КНЗ «Черкаський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти педагогічних працівників Черкаської обласної ради»,

Чепурна Н. М., кандидат педагогічних наук, доцент, ректор КНЗ «Черкаський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти педагогічних працівників Черкаської обласної ради».

Іванова О. С., учитель початкових класів середньої загальноосвітньої школи № 91 м. Львова, голова методичного об'єднання вчителів початкових класів.

В основу цих «Навчально-методичних матеріалів» покладено Модельну навчальну програму для першого класу, розроблену учасниками проекту «Нова українська школа» під керівництвом Р. Шияна та схвалену ДНУ «Інститут модернізації змісту освіти» для використання в загальноосвітніх навчальних закладах, які працюють у межах дослідно-експериментальної роботи всеукраїнського рівня за темою «Розроблення і впровадження навчально-методичного забезпечення початкової освіти в умовах реалізації нового Державного стандарту початкової загальної середньої освіти».

У «Навчально-методичних матеріалах» використано ідеї регіональних тренерських груп і вчительських спільнот, що здійснюють пілотування Модельної навчальної програми для 1-го класу.

Видання здійснено у межах реалізації проекту *«Нова українська школа – точки зростання»*.

Просимо надсилати Ваші коментарі та пропозиції до цих матеріалів на електронну адресу new.ukr.school@gmail.com.

ЗМІСТ

Орієнтовні дослідницькі / проблемні запитання:	4
Завдання двадцять восьмого тижня:	4
Очікувані результати двадцять восьмого тижня:	4
Чи є рослини живими?	9
Узагальнена таблиця	9
Ранкова зустріч	11
Дидактична гра «Живе – неживе».....	11
Визначення теми інтегрованого тижня. Вправа «Павутинка».....	13
Дослідницька діяльність учнів «Як ростуть рослини»	13
Встановлення зв'язків між неживою природою і рослинами	15
Практична робота «Вирощуємо крес-салат»	17
Підведення підсумків. Вправа «Незакінчені речення»	18
Що спільного між усіма рослинами?	19
Узагальнена таблиця	19
Ранкова зустріч	21
Утворення цілісного зображення рослини шляхом розташування чисел в порядку зростання	21
Перегляд презентації про органи рослини та функції кожного з них	22
Інсценізація казки «Хто із органів найголовніший?»	23
Виготовлення аплікації «Рослина»	25
Гра «Вилучи зайве»	25
Підведення підсумків заняття	26
Чому людина не може жити без рослин?	27
Узагальнена таблиця	27
Ранкова зустріч	28
Визначення проблеми дня через розгадування ребусів	28
Бесіда про значення рослин в житті людини на основі перегляду відеоматеріалу.....	29
Гра – фантазування «Що станеться, якщо . . .».....	29
Вправа «Як і коли рослини можуть допомогти мені?».....	30
Розв'язування повсякденних проблем математичного змісту	31
Підведення підсумків. Інтерактивна вправа «Мікрофон»	32
Додатки. МАТЕРІАЛИ ДЛЯ ДІТЕЙ.....	33

Тиждень 28

ТЕМА ТИЖНЯ «СВІТ РОСЛИН»

4

Орієнтовні дослідницькі / проблемні запитання:

- Чи є рослини живими?
- Що спільного між усіма рослинами?
- Чому людина не може жити без рослин?

Завдання двадцять восьмого тижня:

1. Ознайомити учнів з різноманітністю рослинного світу.
2. Розкрити взаємозв'язки між неживою природою і рослинами; між рослинами і людиною.
3. Формувати навички дослідницької діяльності, порівнювати, узагальнювати, зіставляти набуті знання та використовувати їх у повсякденному житті.
4. Формувати здоров'язбережувальну компетентність.
5. Розвивати творче мислення, уміння аналізувати і робити висновки.

Очікувані результати двадцять восьмого тижня:

На кінець тижня учні *знатимуть*:

- ознаки, властиві лише живій природі;
- назви деяких рослин своєї місцевості;
- органи рослини;
- умови, необхідні для росту і розвитку рослини;

та вмітимуть:

- класифікувати рослини на дерева, кущі, трави;
- характеризувати рослину як об'єкт живої природи;
- встановлювати взаємозв'язки між рослиною і людиною;
- вирощувати рослину;
- дотримуватися безпечних прийомів праці;
- уважно слухати один одного в умовах безпосереднього спілкування.

№ з/п	Назва освітньої галузі	Очікувані результати учіння
1	Мовно-літературна	<p>ВЗАЄМОДІЄМО УСНО</p> <p>З увагою сприймає усні репліки учителя й однокласників (вітання, знайомство, запитання, просьба, прощання) й доречно реагує на усну інформацію в діалозі</p> <p>Користується прийомами уточнення значення окремих слів, виразів у сприйнятих на слух текстах</p> <p>Обирає тему з декількох запропонованих і формулює 2 – 3 питання до свого потенційного співбесідника («Про що би я запитав?»)</p> <p>Обговорює в парі проблемне питання за темою тижня</p> <p>Розповідає про вчинок улюбленого персонажа казки, оповідання, мультфільму</p> <p>Уживає різні форми привітання, прощання</p> <p>Уживає відповідну до ситуації спілкування (тематика тижня) лексику і несловесні засоби (жести, міміка тощо)</p> <p>ЧИТАЄМО</p> <p>Придумує «казку на новий лад» на основі відомої казки з додаванням нових персонажів</p> <p>Малює або добирає ілюстрації до художнього тексту (казка, вірш), створює аплікації, ліпить (напр., персонажів казок тощо)</p> <p>Намагається виразно вголос читати нескладний текст після попередньої підготовки</p> <p>ВЗАЄМОДІЄМО ПИСЬМОВО</p> <p>Записує слова, вимова і написання яких збігаються</p> <p>Записує тексти з 3 - 4 коротких речень</p> <p>Розташовує слова у правильному порядку для утворення речення і записує його</p> <p>Визначає які емоції передає той чи інший смайл</p> <p>Записує тексти з 5 - 6 коротких речень</p> <p>Розпізнає, називає і записує відому малу і велику букву «Ф»</p> <p>ДОСЛІДЖУЄМО МЕДІА</p> <p>Презентує роботу групи</p> <p>Висловлює свої думки і почуття з приводу простих медіатекстів (мультфільм, світлини)</p> <p>ДОСЛІДЖУЄМО МОВЛЕННЯ</p> <p>Пояснює вибір букв на позначення голосних та приголосних звуків (позиція голосного звука після твердого приголосного; позиція голосного звука після м'якого приголосного; позиція приголосного перед голосним; позиція звука [й])</p> <p>ДРАМАТИЗУЄМО</p> <p>Передає своє враження від побаченої драматизації (вистави) в малюнках</p>

	<p><i>Імпровізує з інтонацією, тембром та силою голосу, відтворюючи репліки персонажів казок, віршів, народних пісень тощо</i></p>
2 Математична	<p>ЛІЧБА Лічить до 100 в прямому і зворотному порядку</p> <p>ЧИСЛА, ДІЇ З ЧИСЛАМИ Розташовує числа в межах 100 у порядку зростання (спадання) Записує двоцифрове число у вигляді суми розрядних доданків і навпаки Додає /віднімає до/від двоцифрового числа десятки або одиниці (без переходу через розряд) Знаходить число за даним відношенням "більше на ...", "менше на ..." Ілюструє додавання та віднімання за допомогою малюнків/схем Знаходить помилки у математичних обчисленнях (за допомогою дорослого/ однокласників), усуває їх, виконуючи необхідні дії Розв'язує проблемні завдання з опорою на прості математичні моделі Знаходить необхідні (суттєві) дані для виконання завдання</p> <p>ВИМІРЮВАННЯ ВЕЛИЧИН Розв'язує повсякденні проблеми математичного змісту, що містять групи пов'язаних між собою величин (довжини, часу) Будує відрізки заданої довжини</p> <p>ПРОСТОРОВІ ВІДНОШЕННЯ, ГЕОМЕТРИЧНІ ФІГУРИ Знаходить відомі площинні та об'ємні фігури серед предметів навколишнього середовища, на малюнках Конструює знайомі площинні та об'ємні фігури з підручного матеріалу (пластиліну, глини, соломки, конструктора тощо)</p> <p>РОБОТА З ДАНИМИ Використовує зібрані (наявні) дані для спілкування щодо досліджуваної проблеми</p>
3 Природнича	<p>Я ПІЗНАЮ ПРИРОДУ Визначає, які органи чуття знадобляться для обраного дослідження Проводить (самотійно або в групі) прості спостереження / досліді Застосовує за потреби найпростіші матеріали та прилади, зокрема, лінійку, лупу, терези, термометр Описує етапи розвитку рослин Розрізняє дерева, кущі, трав'янисті рослини Наводить приклади назв дерев, кущів, трав'янистих</p>

	<p>рослин Розповідає про власні емоції, які виникають під час спостереження та експериментування Пояснює вплив сонця на ріст та розвиток рослин Визначає будову рослин (корінь, квітка, стебло, листки, плоди) Пояснює значення кожного органу для рослини На основі власного досвіду знаходить підтвердження правдивості відомостей про природу, висловлює свою думку про це</p> <p>Я У ПРИРОДІ</p> <p>Розрізняє живі і неживі природні об'єкти Визначає ознаки живої природи Пояснює значення сонячного світла для живих організмів Вирощує рослини у школі Не завдає шкоди рослинам під час дослідів та експериментів</p> <p>Я У РУКОТВОРНОМУ СВІТІ</p>
<p>4 Технологічна</p>	<p>МОЯ ТЕХНІЧНА ТВОРЧІСТЬ І ТЕХНІКА</p> <p>Добирає конструкційні матеріали відповідно до їх властивостей для виготовлення виробу: папір, пластилін, полімерна глина чи солоне тісто, тканина, нитки; неткані, природні та інші матеріали Створює виріб за зразком (шаблоном) та власним задумом самостійно чи за допомогою дорослих. Використовує папір, картон, нитки, неткані чи природні матеріали (предметні та сюжетні аплікації з природного матеріалу, нескладні сюжетні композиції, вироби в техніці орігамі, макети виробів із штучних матеріалів та картону, вироби об'ємної форми з паперу) Демонструє вміння різати нитки, папір, картон ножицями по прямій, кривій та ламаній лініях за запропонованим зразком (шаблоном)</p> <p>Я У СВІТІ ТЕХНОЛОГІЙ</p> <p>Дотримується безпечних прийомів праці під час використання інструментів та пристосувань (використання клею, ножиць, шпильок, гачків тощо) Організовує безпечне робоче місце з допомогою дорослих</p> <p>Я У СВІТІ РЕМЕСЕЛ</p>
<p>5 Соціальна і здоров'язбережна</p>	<p>БЕЗПЕКА</p> <p>Демонструє, як попросити допомоги при потребі</p> <p>ЗДОРОВ'Я</p> <p>Пояснює, як харчування впливає на здоров'я людини Підтримує та приймає інших</p> <p>ДОБРОБУТ</p> <p>Об'єднується з іншими дітьми у групу для навчання та гри Ініціює спільні справи, ігри, розваги</p>

	<p>Звертається за підтримкою до осіб, яким довіряє</p> <p>Визначає послідовність кроків для виконання навчального, ігрового чи дослідного завдання, напр., щодо здорового способу життя свого / родини</p> <p>Організовує робоче місце для навчання з урахуванням умов у школі та вдома</p> <p>Пояснює, що кожний вчинок має наслідки, спираючись на власний досвід</p> <p>Розрізняє потреби інших осіб</p>	
6	Громадянська та історична	Я – ЛЮДИНА
		Я – СЕРЕД ЛЮДЕЙ
		Уважно вислуховує думку співрозмовника, висловлює свій погляд, шануючи гідність інших
		Залучає людей, зокрема й тих, які відрізняються від нього / неї, до спілкування, гри, навчання
		Моделює ситуації / грає рольові ігри, у яких підтримує та підбадьорює інших
		Надає допомогу тим, хто її потребує і висловлює вдячність за підтримку
		МОЯ КУЛЬТУРНА СПАДЩИНА
		Пояснює, чому природа важлива для людини
		Визначає, що дає природа людині
		Пояснює, чому зберігати природу – обов'язок кожного
		МОЯ ШКІЛЬНА ТА МІСЦЕВА ГРОМАДИ
7	Мистецька	ПІЗНАННЯ, ІНТЕРПРЕТАЦІЯ МИСТЕЦТВА
		ПРАКТИЧНА ХУДОЖНЬО-ТВОРЧА ДІЯЛЬНІСТЬ
		КОМУНІКАЦІЯ ЧЕРЕЗ МИСТЕЦТВО
		Бере участь у народних святах та обрядах, концертах, виставках, інсценізаціях тощо

Чи є рослини живими?

Узагальнена таблиця

№ з/п	Приклади навчальної діяльності	Очікувані результати учіння	Індекс очікуваного результату
I.	Ранкова зустріч. 1. Привітання. 2. Обмін інформацією. Вправа «Інтерв'ю». 3. Новини дня.	З увагою сприймає усні репліки учителя й однокласників (вітання, знайомство, запитання, просьба, прощання) й доречно реагує на усну інформацію в діалозі Уживає різні форми привітання, прощання Об'єднується з іншими дітьми у групу для навчання та гри	2 МОВ 1.1-1 2 МОВ 1.8-2 2 СЗО 4.4-6
II.	Дидактична гра «Живе – неживе»	Розрізняє живі та неживі природні об'єкти Визначає ознаки живої природи Звертається за підтримкою до осіб, яким довіряє Виконує запропоновану роль у мікрогрупі (команді), погоджуючись із рішенням команди Розпізнає, називає і записує малу і велику букву «Ф»	2 ПРО 4.3-2 2 ПРО 4.3-2 2 СЗО 1.3-6 2 СЗО 4.4-7 2 МОВ 4.1-1
III.	Визначення теми інтегрованого тижня. Вправа «Павутинка»	Обговорює в парі проблемне питання за темою тижня Записує тексти з 5 - 6 коротких речень Залучає людей, зокрема й тих, які відрізняються від нього / неї, до спілкування, гри, навчання Демонструє, як попросити допомоги при потребі	2 МОВ 1.6-1 2 МОВ 3.1-4 2 ГЮ 7.2-2 2 СЗО 1.3-3
IV.	Дослідницька діяльність учнів «Як ростуть рослини»	Визначає, які органи чуття потрібні для обраного дослідження Проводить (самостійно або в групі) прості спостереження / досліди Застосовує за потреби найпростіші матеріали та прилади, зокрема, лінійку, лупу, терези, термометр Описує етапи розвитку рослин Розв'язує повсякденні проблеми математичного змісту, що містять групи пов'язаних між собою величин (довжини, часу) Висловлює свої думки і почуття з приводу простих медіатекстів (мультфільм, світлина) Презентує роботу групи Визначає послідовність кроків для виконання навчального, ігрового чи дослідного завдання, напр., щодо	2 ПРО 1.1-2 2 ПРО 1.4-1 2 ПРО 1.4-2 2 ПРО 1.5-1 2 МАО 1.2-1 2 МОВ 1.5-1 2 МОВ 1.6-6 2 СЗО 4.6-4

	здорового способу життя свого / родини Уважно вислуховує думку співрозмовника, висловлює свій погляд, шануючи гідність інших	2 ГЮ 7.2-4
V. Встановлення зв'язків між неживою природою і рослинами	Намагається виразно вголос читати нескладний текст після попередньої підготовки	2 МОВ 2.2-2
	Пояснює, чому природа важлива для людини	2 ГЮ 2.2-1
	Визначає, що дає природа людині	2 ГЮ 2.2-2
	Розповідає про власні емоції, які виникають під час спостереження та експериментування	2 ПРО 1.6-1
	Пояснює значення сонячного світла для живих організмів	2 ПРО 3.1-12
	Обговорює в парі проблемне питання за темою тижня	2 МОВ 1.6-1
	Пояснює, чому зберігати природу – обов'язок кожного	2 ГЮ 2.2-4
VI. Практична робота «Вирощуємо крес-салат»	Вирощує рослини у школі	2 ПРО 3.2-2
	Не завдає шкоди рослинам під час дослідів та експериментів	2 ПРО 3.2-4
	Добирає конструкційні матеріали відповідно до їх властивостей для виготовлення виробу: папір, пластилін, полімерна глина чи солоне тісто, тканина, нитки; неткані, природні та інші матеріали	2 ТЕО 1.3-3
	Створює виріб за зразком (шаблоном) та власним задумом самостійно чи за допомогою дорослих. Використовує папір, картон, нитки, неткані чи природні матеріали (предметні та сюжетні аплікації з природного матеріалу, нескладні сюжетні композиції, вироби в техніці оригамі, макети виробів із штучних матеріалів та картону, вироби об'ємної форми з паперу)	2 ТЕО 1.4-4
	Дотримується безпечних прийомів праці під час використання інструментів та пристосувань (використання клею, ножиць, шпильок, гачків тощо)	2 ТЕО 4.3-1
	Організовує безпечне робоче місце з допомогою дорослих	2 ТЕО 4.3-2
	Пояснює, як харчування впливає на здоров'я людини	2 СЗО 3.1-1
	Ініціює спільні справи, ігри, розваги	2 СЗО 4.7-2
VII. Підведення підсумків. Вправа «Незакінчені речення»	Уживає відповідну до ситуації спілкування (тематика тижня) лексику і несловесні засоби (жести, міміка тощо)	2 МОВ 1.1-1
	Підтримує та приймає інших	2 СЗО 1.2-2

Чи є рослини живими?

I. Ранкова зустріч

1. Привітання

- Запропонуйте дітям привітатися за допомогою вірша:

*Сонечко встало,
Іде новий день.
Любі малята
Усім: «Добрий день!»*

*Пташечка в небі
Співає пісень.
Неби вітає усіх:
«Добрий день!»
Дзвоник видзвонює
Дзень! Дзень – дзелень!
Учні, школярики,
Всім: Добрий день!*

2. Новини дня

- Оберіть помічника дня і попросіть його подати інформацію за допомогою піктограми або шаблону про дату, назву тижня, погоду, кількість присутніх.

3. Обмін інформацією. Вправа «Інтерв'ю»

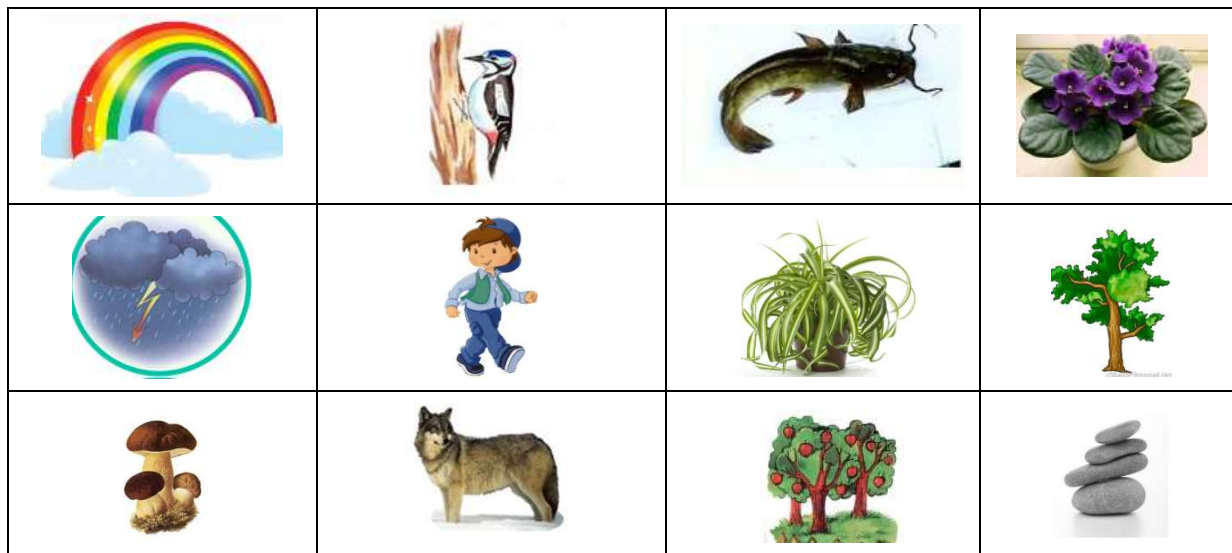
- Попросіть дітей об'єднатися у пари/ трійки/ групи і поспілкуватися один з одним про те, як вони провели вихідні дні

II. Дидактична гра «Живе – неживе»

- Роздайте дітям картки із зображенням різноманітних об'єктів. Запропонуйте розподілити всі картки на дві групи. Важливо не давати дітям прямих підказок щодо ознак класифікації, дати дітям можливість визначити власну ознаку для поділу.

Матеріали для дітей. Додаток 1.

- Попросіть дітей презентувати результати власної роботи, вказуючи ознаку класифікації.
- Запропонуйте дітям виконати тестове завдання і пригадати ознаки, властиві лише живій природі.
- Запитайте дітей, чи знають вони, як називається квіткова рослина, яка є на малюнку. Попросіть назвати звуки і записати слово відповідними буквами. Ознайомте учнів з буквою «Ф», навчіть її правильно писати. Запропонуйте скласти і записати власне речення зі словом «фіалка».

Матеріали для дітей. Додаток 2.

1. Виконай тестове завдання

Які ознаки властиві лише живій природі?

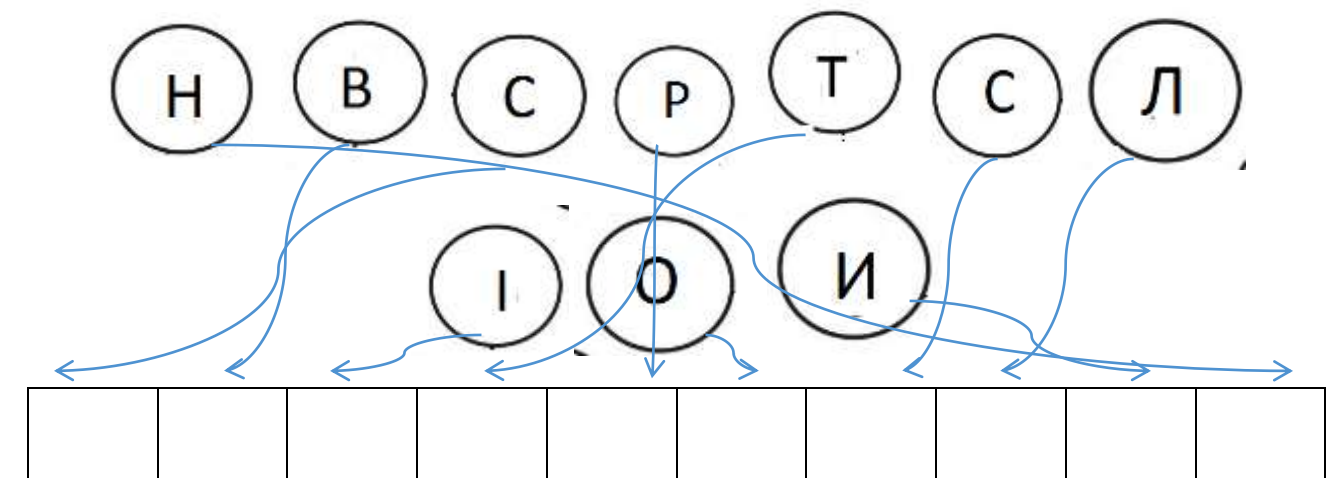
- А Форма
- Б Розмір
- В Дихання
- Г Розмноження
- Г Рух
- Д Живлення
- Е Забарвлення
- Є Ріст

III. Визначення теми інтегрованого тижня. Вправа «Павутинка»

- Попросіть дітей вставити букви у відповідні клітинки і прочитати тему інтегрованого тижня

Матеріали для дітей. Додаток 3.

- Запропонуйте дітям пофантазувати про те, якою рослиною вони хотіли б бути. Попросіть намалювати її та обґрунтувати свою позицію. Зверніть увагу дітей, що не обов'язково асоціювати себе із реальною рослиною, можна вигадати свою.
- Повідомте дітям проблему дня.

IV. Дослідницька діяльність учнів «Як ростуть рослини»

- Обговоріть з дітьми результати довготривалого спостереження за підсумками практичної роботи «Пророщуємо рослини»* (25-й тиждень «Весна», С.23, проблема «Як прокидаються рослини»).

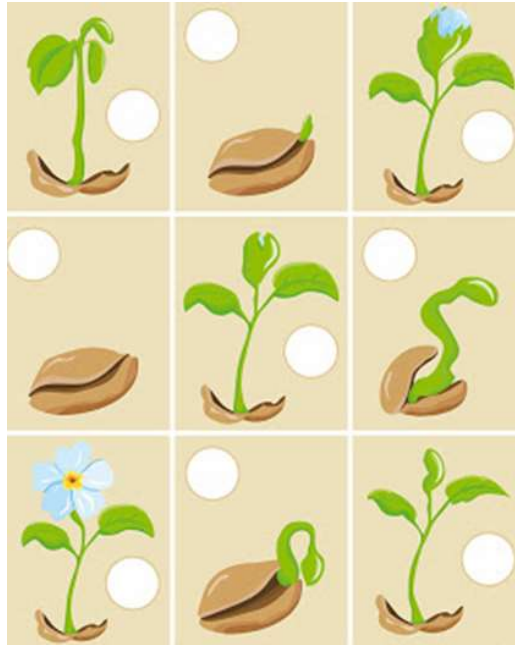
* Якщо так сталося, що діти разом з вчителем не розпочали довготривалого спостереження «Пророщуємо рослини», то варто в понеділок його розпочати. Радимо посадити цибулину, в якій вже проклюнулося зелене пір'ячко та вставити у землю біля краю горщика лінійку-мірку, на якій слід позначити фломастером, якого рівня сягає зараз верхівка цибулини. Щоранку робіть з дітьми нову позначку.

- Запропонуйте створити послідовність етапів росту та розвитку рослини за результатами власних спостережень.

Матеріали для дітей. Додаток 4.

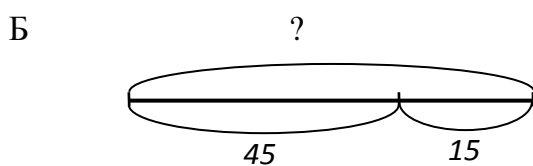
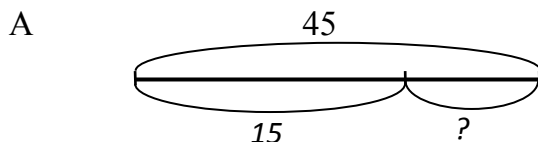
- Розв'яжіть з дітьми завдання математичного змісту.

Матеріали для дітей. Додаток 5.

Даринка виростила горох висотою 38 см, а рослина Євгена має висоту 49 см. Хто виростив вищу рослину і на скільки сантиметрів?

На клумбі ростуть тюльпани. Висота найвищої рослини – 45 см, а найнижчої – 15 см. На скільки сантиметрів висота найнижчої рослини менша, ніж висота найвищої? Обери схему, що ілюструє дане відношення.

- Покажіть дітям відеоматеріал «Ріст рослин» (режим доступу: <https://goo.gl/2BaAot>). Обговоріть, що їх вразило, зацікавило, здивувало.

V. Встановлення зв'язків між неживою природою і рослинами

- Запропонуйте дітям прочитати казку і визначити, які об'єкти неживої природи необхідні для росту і розвитку рослин.

Матеріали для дітей. Додаток 6.

Весняне поцілувало : « Рости, красунечко!»
 обвівав, щоб не було так спекотно: « Тягнись вгору!»
Ближче до ». напувала   .
пролетіла над : «Розцвітай!» І розкрила свої
пелюсточки. Жовті-жовті, мов на небі.

- Проведіть бесіду про вплив сонця*, повітря, вітру і води на ріст та розвиток рослини. Зверніть увагу на те, коли об'єкти неживої природи можуть приносити користь рослині, а коли – шкоду.

*Обговорюючи вплив сонця на ріст та розвиток рослини, варто пригадати результати спостереження, що було запропоновано у навчальних матеріалах 14 навчального тижня «Космос» (С. 34- 35). Якщо це спостереження вчитель не провів, то рекомендуємо провести його зараз.

- Прочитайте з дітьми комікс «Як ми доглядали рослини» (джерело: «Джміль», 2016, №3) та обговоріть його зміст.

Матеріали для дітей. Додаток 7.

Орієнтовні запитання для обговорення:

- Чим відрізняються кімнатні рослини від тих, що ростуть надворі? (Вони дуже вразливі, ніжні, потребують особливого догляду).
- Чи можуть кімнатні рослини рости надворі? Чому?
- Як потрібно доглядати за рослинами?
- Як ви гадаєте, чому дівчинка вирішила, що правила догляду за кімнатними рослинами надміру суворі?

- Яких правил догляду за рослинами дівчинка не дотрималась? До чого це призвело?
- Чому на лузі трава росте без догляду, а за кімнатними рослинами потрібно доглядати?
- Без чого кімнатні рослини не можуть існувати? У чому їм потрібна допомога людини?
- Чи може рослина жити без води? Чому?
- Чи справді рослини потрібно було жалити? До чого призвела ця жалість?
- Як ви гадаєте, чому діти вирішили не дотримуватись правил догляду за рослинами?
- Хто з малят вчинив правильно?

VI. Практична робота «Вирощуємо крес-салат»

- Розкажіть дітям, що навесні особливо відчутна нестача вітамінів в організмі людини. Запитайте, до чого це може привести і як можна в цей період поповнювати нестачу вітамінів. Зверніть особливу увагу на рослину крес-салат, яка містить велику кількість вітамінів. Крес-салат збуджує апетит, він додає енергії, допомагає при застуді, нежитю, бронхіальних захворювань, стресі, анемії.
- Запропонуйте дітям виростити крес-салат. Навчіть дітей читати інформацію щодо правильного висаджування рослини, вміщену на пакеті з насінням.

Матеріали для дітей. Додаток 8.

КРЕС-САЛАТ

Скоростигла зелена культура, в листках якої є майже всі відомі вітаміни, вуглеводи, органічні кислоти, мінеральні солі, біологічно активні азотисті та жирові речовини, мікроелементи. Цінний вмістом фолієвої кислоти, а також йоду та сірки. Всі поживні та лікувальні сполуки зберігаються під час приготування страв та при використанні у свіжому вигляді. Продукція характеризується лежкістю і середньою транспортабельністю. Придатний для приготування салатів, іноді застосовують в перших стравах, засолюють маринують. Культура холодостійка, вимоглива до родючості ґрунту. Висівають в 1-2 декаді квітня Ширина міжрядь 25 см. Норма висіву 3-5г/м², або до 20 насінин на 1п/м, глибина загорання - 1 см. Сходи з'являються через 3-7 днів.

IV-X   3x15 см   IV-X

МІСЯЦЬ	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
ВИСІВАННЯ												
ЗБІР												

- Виготовіть із дітьми «істівну гусінь»

VII. Підведення підсумків. Вправа «Незакінчені речення»

- Підсумуйте роботу дітей і попросіть продовжити речення:
  - Рослини – живі, бо.....
  - Рослинам для життя потрібно .....

Що спільного між усіма рослинами?

Узагальнена таблиця

№ з/п	Приклади навчальної діяльності	Очікувані результати учіння	Індекс очікуваного результату
I.	Ранкова зустріч. 1.Привітання. 2.Обмін інформацією. 3.Групове заняття	З увагою сприймає усні репліки учителя й однокласників (вітання, знайомство, запитання, просьба, прощання) й доречно реагує на усну інформацію в діалозі Уживає різні форми привітання, прощання Виконує запропоновану роль у мікрогрупі (команді), погоджуючись із рішенням команди Організовує робоче місце для навчання з урахуванням умов у школі Виконує нескладні ролі (зокрема, «пісні в ролях»), етюди-наслідування, перевтілюючись у різних персонажів Вправляється над інтонацією мовлення, чіткістю дикції, виразністю міміки і жесту	2 МОВ 1.1-1 2 МОВ 1.8-2 2 СЗО 4.4-7 2 СЗО 4.1-4 2 МИО 1.1-16 2 МИО 1.1-17
II.	Утворення цілісного зображення рослини, розташували числа в порядку зростання	Розташовує числа в межах 100 у порядку зростання (спадання) Уживає відповідну до ситуації спілкування (тематика тижня) лексику і несловесні засоби (жести, міміка тощо) Висловлює свої думки і почуття з приводу простих медіатекстів (мультфільм, світлина) Розрізняє дерева, кущі, трав'янисті рослини	2 МАО 4.2-6 2 МОВ 1.7-2 2 МОВ 1.5-1 2 ПРО 4.3-4
III.	Перегляд презентації про органи рослини та функції кожного з них	Визначає будову рослин (корінь, квітка, стебло, листки, плоди) Пояснює значення кожного органу для рослини Записує слова, вимова і написання яких збігаються Висловлює свої думки і почуття з приводу простих медіатекстів (мультфільм, світлина) Виконує запропоновану роль у мікрогрупі (команді), погоджуючись із рішенням команди	2 ПРО 4.3-5 2 ПРО 4.3-6 2 МОВ 3.1-4 2 МОВ 1.5-1 2 СЗО 4.4-7
IV.	Інсценізація казки «Хто із органів найголовніший?»	Намагається виразно вголос читати нескладний текст після попередньої підготовки Імпровізує з інтонацією, тембром та силою голосу, відтворюючи репліки персонажів казок, віршів, народних пісень тощо Уживає відповідну до ситуації спілкування (тематика тижня) лексику і несловесні засоби (жести, міміка тощо) Бере участь у народних святах та обрядах, концертах, виставках, інсценізаціях тощо Моделює ситуації / грає рольові ігри, у яких підтримує та підбадьорює інших	2 МОВ 2.2-2 2 МОВ 2.7-3 2 МОВ 1.7-2 2 МИО 3.3-3 2 ГІО 6.3-1

<p>V. Виготовлення аплікації «Рослина»</p>	<p>Створює виріб за зразком (шаблоном) та власним задумом самостійно чи за допомогою дорослих. Використовує папір, картон, нитки, неткані чи природні матеріали (предметні та сюжетні аплікації з природного матеріалу, нескладні сюжетні композиції, вироби в техніці оригамі, макети виробів із штучних матеріалів та картону, вироби об'ємної форми з паперу) Демонструє вміння різати нитки, папір, картон ножицями по прямій, кривій та ламаній лінії за запропонованим зразком (шаблоном) Залучає людей, зокрема й тих, які відрізняються від нього / неї, до спілкування, гри, навчання Демонструє, як попросити допомоги при потребі</p>	<p>2 ТЕО 1.4-4 2 ТЕО 1.4-5 2 ГІО 7.2-2 2 СЗО 1.3-3</p>
<p>VI. Гра «Вилучи зайве»</p>	<p>Розрізняє дерева, кущі, трав'янисті рослини Наводить приклади назв дерев, кущів, трав'янистих рослин Уживає відповідну до ситуації спілкування (тематика тижня) лексику і несловесні засоби (жести, міміка тощо) Встановлює дружні стосунки з дітьми своєї та іншої статі</p>	<p>2 ПРО 4.3-4 2 ПРО 4.3-4 2 МОВ 1.7-2 2 СЗО 1.4-1</p>
<p>VII. Підведення підсумків заняття.</p>	<p>Розрізняє дерева, кущі, трав'янисті рослини Грає в рухливі ігри Встановлює дружні стосунки з дітьми своєї та іншої статі</p>	<p>2 ПРО 4.3-4 2 ФІО 1.3-1 2 СЗО 1.4-1</p>

Що спільного між усіма рослинами?

I. Ранкова зустріч

1. Привітання

- Запропонуйте дітям привітатися за допомогою вірша:

Усміхнися всім навколо:
Небу, сонцю, квітам, людям.
І тоді обов'язково
День тобі веселим буде!

2. Обмін інформацією

- Запропонуйте дітям сказати один одному щось приємне, використовуючи міміку і жести.

3. Групове заняття

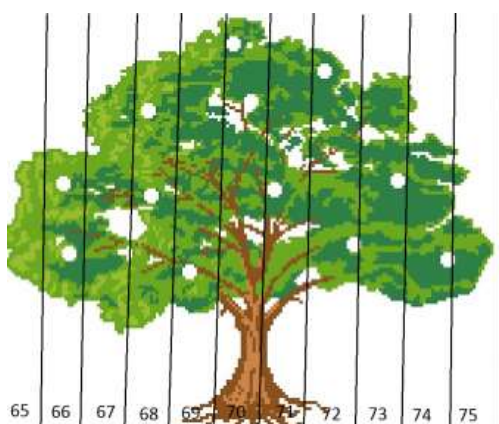
- Підготуйте маленькі морквинки, капустяні листочки, очищені топінамбури, листя петрушки тощо. А тепер, гризучи їх та хрумкаючи, створіть з дітьми свій неповторний музичний твір.

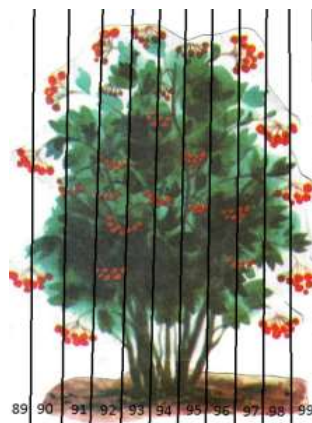
II. Утворення цілісного зображення рослини шляхом розташування чисел в порядку зростання

- Розподіліть дітей на групи і дайте кожній групі завдання утворити цілісне зображення рослини, розташувавши числа в порядку зростання. Попередньо підготуйте картинки для кожної групи дітей і розріжте її вздовж на 10 смужок (так, щоб смужка містила частинку зображення та цифри)

Матеріали для дітей. Додаток 9.

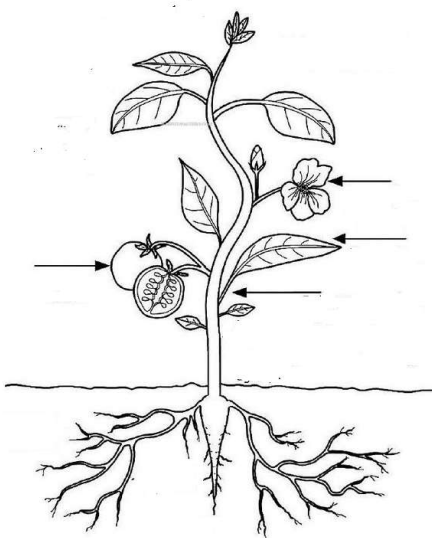
- Утворені зображення рослин розташуйте так, щоб усі діти бачили (дошка, стіна) і запропонуйте висловити думку про те, що спільного є між усіма рослинами. Заохочуйте учнів до спілкування і підведіть їх до висновку, що всі рослини мають спільну будову.

III. Перегляд презентації про органи рослини та функції кожного з них

- Покажіть дітям відеопрезентацію та попросіть запам'ятати назви органів рослин та їх функції (режим доступу: <https://goo.gl/vjxkLp>)
- Роздайте дітям картки із зображенням рослини і попросіть підписати кожний її орган.

Матеріали для дітей. Додаток 10.

ЛИСТЯ

СТЕБЛО

ПЛІД

КВІТКА

КОРІНЬ

- Обговоріть з дітьми значення кожного органу для рослини.

- Покажіть дітям гербарій рослин або їх зображення і попросіть розпізнати органи рослини на кожному з них.
- Запропонуйте дітям вписати у кросворд слова – назви органів рослини.

Затитання кросворду:

1. Який орган закріплює рослину в ґрунті та забезпечує її розчинами мінеральних речовин?
2. На якому органі є листки, плоди, квіти? (По ньому поживні речовини рухаються до інших органів).
3. Які пластинки, що ними рослина дихає, розміщені на стеблі? (вони, як правило, зеленого кольору).
4. Що утворюється з квітки?
5. Який орган дуже люблять бджоли?

Матеріали для дітей. Додаток 11.

IV. Інсценізація казки «Хто із органів найголовніший?»

- Запропонуйте дітям прочитати репліки кожного органу рослини і визначити, кому вони належать.
- Спробуйте з дітьми інсценізувати розмову між органами рослини.
- Попросіть дітей визначити, який орган мав рацію. Попросіть обґрунтувати власний вибір.

Матеріали для дітей. Додаток 12.

- Я – найголовніший! Я укріплюю у ґрунті, напуваю її . Та що , я і , і годую. Ще й лікую іноді. І з я першим з'являюсь.

- Це я готую поживні речовини, уміло використовую . Це я підказую , коли треба підгодувати, підлити чи вкрити. Я лікую і годую і . Та й дихається поряд зі мною легко. А тебе, , я можу виростити і сам.

- А що б ви без мене робили? Ні без мене не жити, ні . Це ж мої тоненькі трубочки – волокна пересилають поживні речовини і по всій . Працюю цілий рік, тільки взимку можу трохи поспати. Піднімаю вгору гілля з   та розташовую їх так, щоб бачило.

- Ой, що ви говорите? Все, що ви робите, все для мене! Не буде мене – не буде й . А не буде – не буде й . Усе, що ви здобули з ґрунту, повітря, , світла, – все це піклування про мене. Буду я – буде , а отже, буде .

- Це я найголовніше! Усе, що ви взяли з ґрунту, повітря, – все для мене. Щоб я дозріло, дало життя новій . Із мене розвинеться і ,
- і стебло, і , і , і , і !

V. Виготовлення аплікації «Рослина»

- Виготовте з дітьми аплікацію «Рослина», на якій відобразить всі органи рослини та підпишіть їх (матеріал взято із сайту *Juxtapost*: <https://goo.gl/xxufwp>)

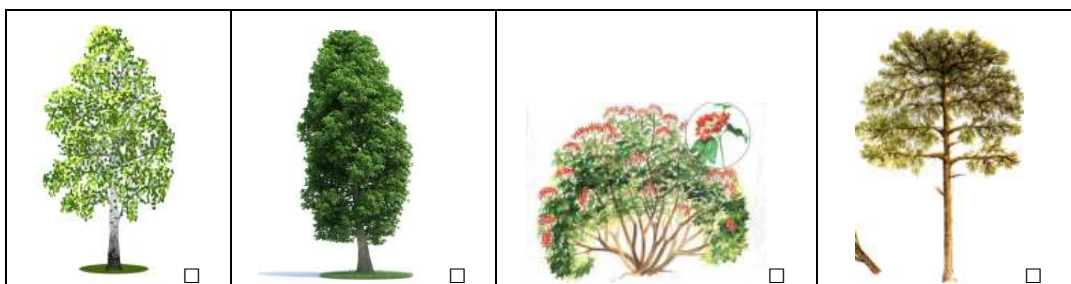

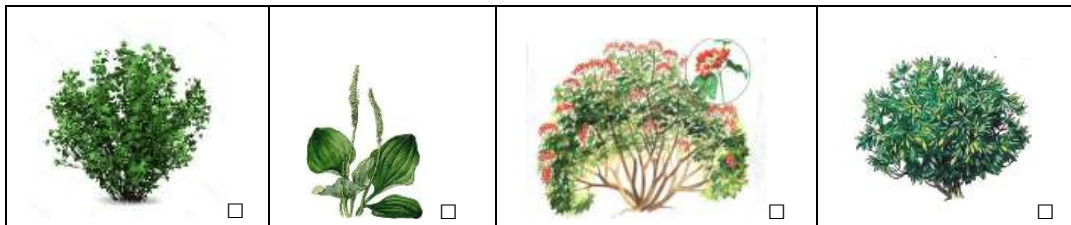
VI. Гра «Вилучи зайве»

- Запропонуйте дітям визначити «зайву» рослину у кожному ряді, обґрунтовуючи власний вибір.

Матеріали для дітей. Додаток 13.

- Підсумуйте відповіді дітей та розкажіть, за якою ознакою класифікують рослини на дерева – кущі – трави. Попросіть дітей навести приклади рослин кожної групи.

VII. Підведення підсумків заняття

- Запропонуйте учням пограти у гру «Я знаю...».

Учитель розпочинає гру: починає відбивати м'яч від землі, промовляючи по одному слову на кожен удар: “Я знаю п’ять назв дерев: дуб – один, береза – два ...” І так до п’яти. Потім перелічують назви кущів, трав’янистих рослин. Якщо хтось збився або впустив м’яча, хід переходить до наступного гравця. Виграє той, хто перший упорався із завданням.

Чому людина не може жити без рослин?

Узагальнена таблиця

№ з/п	Приклади навчальної діяльності	Очікувані результати учіння	Індекс очікуваного результату
I.	Ранкова зустріч. 1. Привітання. 2. Групове заняття	Уживає різні форми привітання Обговорює в парі проблемне питання за темою тижня	2 МОВ 1.8-2 2 МОВ 1.6-1
II.	Визначення проблеми дня через розгадування ребусів.	Залучає людей, зокрема й тих, які відрізняються від нього / неї, до спілкування, гри, навчання Уважно вислуховує думку співрозмовника, висловлює свій погляд, шануючи гідність інших Обговорює в парі / групі проблемне питання за темою тижня	2 ГІО 7.2-2 2 ГІО 7.2-4 2 МОВ 1.6-1
III.	Бесіда про значення рослин у житті людини на основі перегляду відеоматеріалу.	Висловлює свої думки і почуття з приводу простих медіатекстів (мультфільм, світлина) Наводить приклади використання рослин людиною Пояснює, чому природа важлива для людини На основі власного досвіду знаходить підтвердження правдивості відомостей про природу, висловлює свою думку про це	2 МОВ 1.5-1 2 ПРО 3.3-5 2 ПРО 2.2-1 2 ПРО 4.2-1
IV.	Гра – фантазування «Що станеться, якщо...»	Уживає відповідну до ситуації спілкування (тематика тижня) лексику і несловесні засоби (жести, міміка тощо) Пояснює, що кожний вчинок має наслідки, спираючись на власний досвід Розрізняє потреби інших осіб Уважно вислуховує думку співрозмовника, висловлює свої думки, шануючи гідність інших	2 МОВ 1.7-2 2 СЗО 2.2-7 2 СЗО 1.3-5 2 ГІО 7.2-4
V.	Вправа «Як і коли рослини можуть допомогти мені?»	Записує тексти з 3 - 4 коротких речень Вирізняє істотну інформацію про природу Складає план дій щодо підтримки свого здоров'я Наводить приклади використання рослин людиною	2 МОВ 3.1-4 2 ПРО 4.1-2 2 СЗО 4.6-3 2 ПРО 3.3-5
VI.	Розв'язування повсякденних проблем математичного змісту	Розв'язує повсякденні проблеми математичного змісту, що містять групи пов'язаних між собою величин (довжини, часу) Знаходить число за даним відношенням "більше на ...", "менше на ..." Використовує зібрані (наявні) дані для спілкування щодо досліджуваної проблеми Надає допомогу тим, хто її потребує і висловлює вдячність за підтримку	2 МАО 1.2-1 2 МАО 4.3-1 2 МАО 1.2-8 2 ГІО 7.2-3
VII.	Підведення підсумків. Інтерактивна вправа «Мікрофон».	Уживає відповідну до ситуації спілкування (тематика тижня) лексику і несловесні засоби (жести, міміка тощо) Уважно вислуховує думку співрозмовника, висловлює свої думки, шануючи гідність інших	2 МОВ 1.7-2 2 ГІО 7.2-4

Чому людина не може жити без рослин?

I. Ранкова зустріч

1. Привітання

- Запропонуйте дітям привітатися за допомогою вірша:

*Доброго ранку! Доброго ранку!
Бажаєте ви і бажаю вам я.
Хай плещуть долоньки,
Хай тупають ніжки,
Кивають голівки,
І сяють усмішки.*

2. Групове заняття.

- Загадайте дітям загадки, записуючи слова-відгадки на дошці:

У носатого Івана,
Одежина дерев'яна.
Він у чистім полі ходить
І по ньому носом водить.
Не стрижений, не чесаний –
Гострим ножем затесаний.
(Олівець)

Дуже я потрібна всім –
І дорослим, і малим.
Всіх я розуму учу,
А сама завжди мовчу.
(Книга)

Був зерном він у землі,
Тепер з сіллю на столі.
З ним їсти ми сідаємо,
І гостей стрічаємо.
(Хліб)

Є комп'ютерний, письмовий,
Однотонний, кольоровий.
Ми за ним навчаємось,
Пишемо і граємось.
(Стіл)

Не вдягають їх хлоп'ята,
Мов принцеси, в них дівчата.
(Сукня)

Білий як сніг,
В пошані у всіх.
До рота поклав –
Там він і пропав.
(Цукор)

- Запропонуйте дітям визначити, що може об'єднувати всі слова-відгадки. Спонукайте усіх учнів висловлювати свої думки, не критикуйте і не заперечуйте їх.

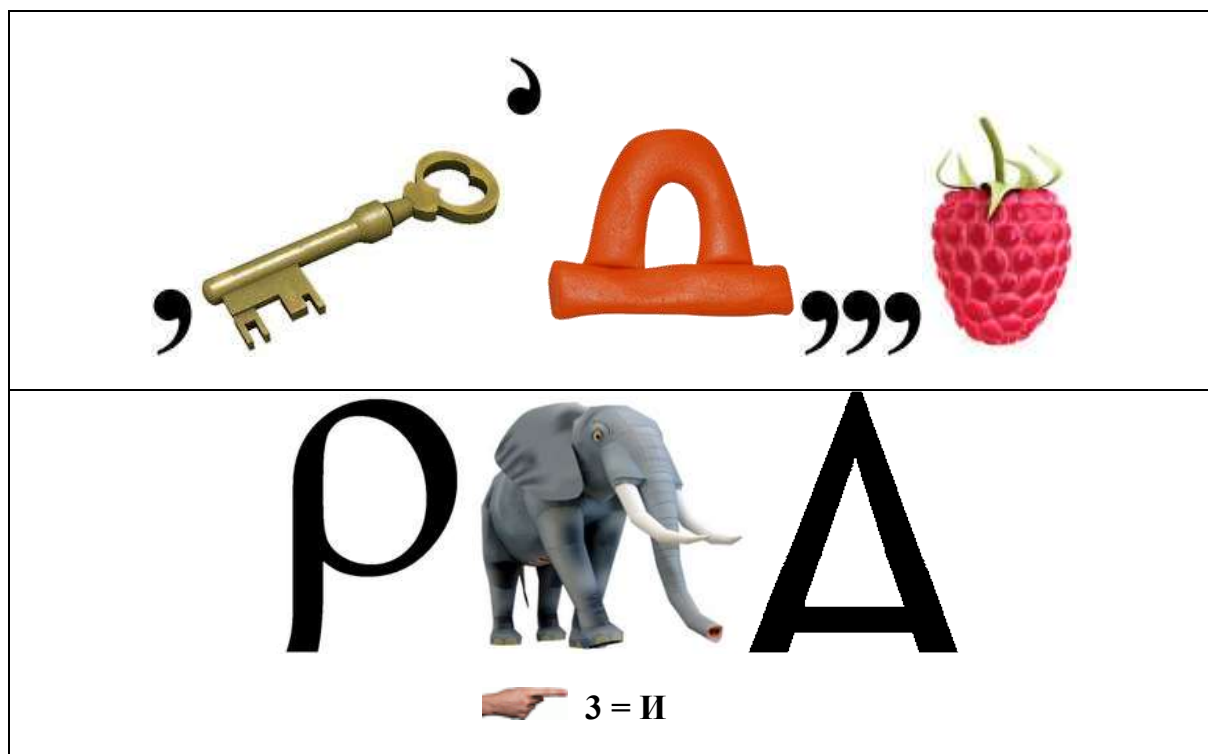
II. Визначення проблеми дня через розгадування ребусів

- Попросіть дітей розгадати ребуси. Після відгадування кожного ребуса запишіть на дошці слово-відгадку.

- Допоможіть дітям визначити, що спільного може бути між цими двома словами. Підсумуйте відповіді дітей і оголошіть проблему дня.

Матеріали для дітей. Додаток 14.

III. Бесіда про значення рослин в житті людини на основі перегляду відеоматеріалу

- Покажіть дітям відеоматеріал «Значення рослин» (режим доступу: канал YouTube - <https://goo.gl/f2mxbZ>)
- Проведіть бесіду на основі побаченого. Попросіть дітей навести власні приклади використання рослин людиною.

IV. Гра – фантазування «Що станеться, якщо....»

- Попросіть дітей уявити ситуацію: всі рослини на нашій планеті в один день раптово зникли. Уявіть себе кимось із запропонованих персонажів та розкажіть від його імені про своє ставлення до описаної ситуації.

Білочка. Що сказала б про зникнення рослин білочка, яка любить ласувати насінням, зерном, бруньками, гілками, ягодами, молодими пагонами?

Дівчинка Даринка, яку бабуся попросила назбирати ягід, щоб прикрасити торт для святкування її Дня народження.

Хлопчик Іванко, який хотів подарувати бабусі на свято квіти.

Метелик, який п'є квітковий нектар з поживних речовин і цукру, щоб забезпечити себе енергією.

Хлопчик Дмитрик, який часто хворіє взимку і лікар порадив йому прогулянки у лісі.

V. Вправа «Як і коли рослини можуть допомогти мені?»

- Розгляньте з дітьми ситуації, зображені у мнемотаблицях. Складіть коротке зв'язне висловлювання за змістом кожної мнемотаблиці.

Матеріали для дітей. Додаток 15.

- Запропонуйте дітям відшукати у таблиці слова – назви лікарських рослин, виділивши їх кольоровими олівцями

Матеріали для дітей. Додаток 16.

е	л	и	п	а	е	о	є	к	м
р	о	м	а	ш	к	а	д	р	з
м	к	а	л	и	н	а	л	о	в
с	п	л	р	п	р	в	р	п	і
у	о	и	г	ш	о	в	п	и	р
а	л	н	и	и	л	ц	й	в	о
р	т	а	а	н	д	е	р	а	б
п	ь	л	о	а	о	г	о	л	і
к	а	л	е	н	д	у	л	а	й
і	п	р	б	а	и	м	р	л	д

- Попросіть дітей скласти план дій для підтримки свого організму навесні та почастуйте чаєм з лікарських рослин. Поцікавтеся, який на смак лікувальний чай. Спонукайте дітей добирати якомога більше слів – назв ознак.
- Запропонуйте дітям навести приклади ситуацій з власного життя, коли рослини їм допомогли.

VI. Розв’язування повсякденних проблем математичного змісту

- Розв’яжіть з дітьми проблеми математичного змісту.

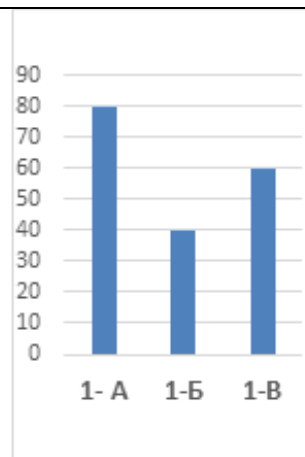
Матеріали для дітей. Додаток 17.

32

Мама попросила Євгена купити в аптеці квіти ромашки для приготування лікувального чаю. Вона дала синові . Скільки решти повинен дати хлопчику фармацевт, якщо препарат коштує 20 гривень?

Для того, щоб зберегти від вирубування дерева, у школі було проведено збір макулатури. Розглянь діаграму і визнач, який клас зібрав найбільше макулатури? Найменше? На скільки кілограмів макулатури 1-А клас здав більше, ніж 1-В?

VII. Підведення підсумків. Інтерактивна вправа «Мікрофон»

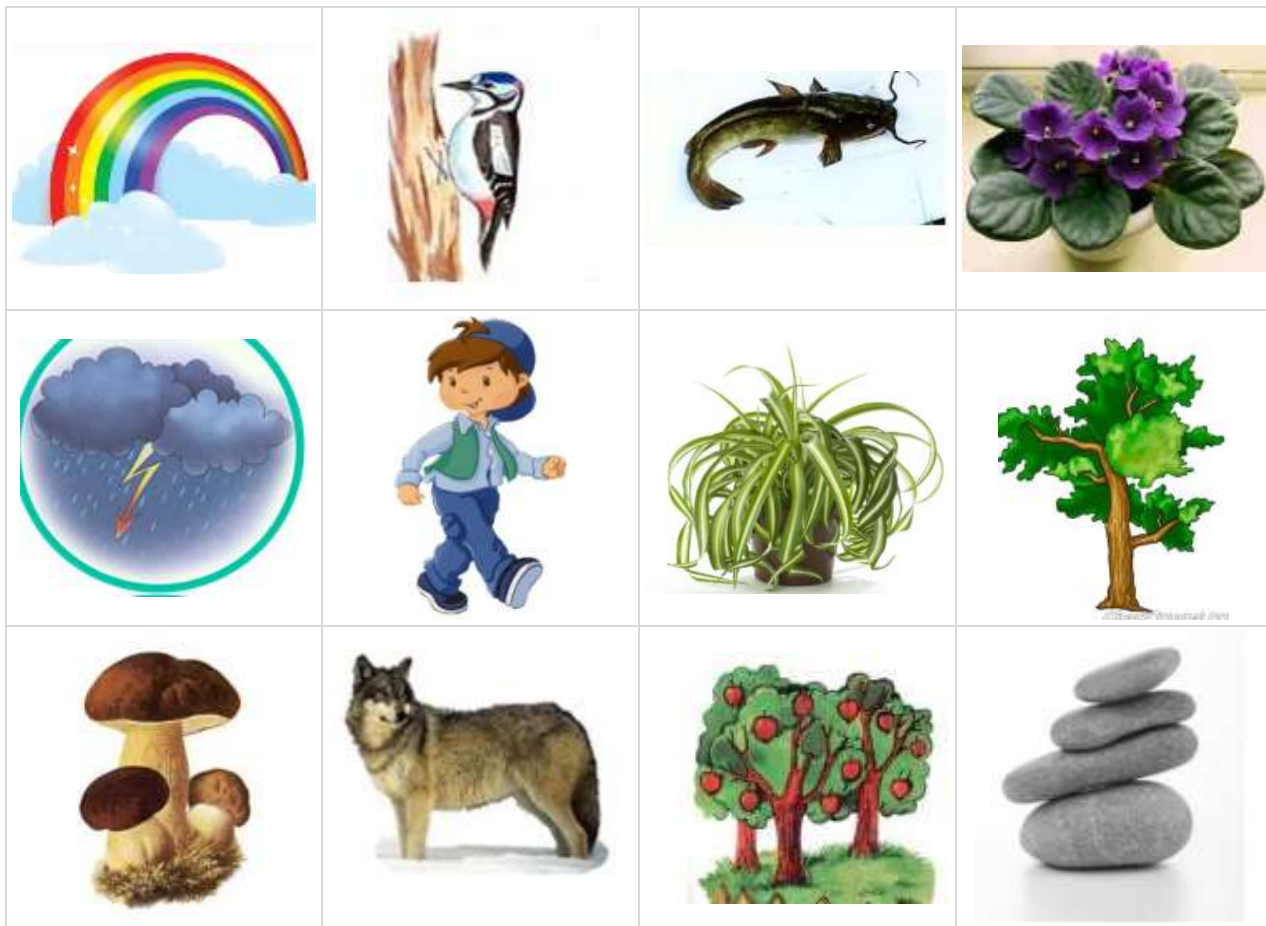
- Підсумуйте роботу на уроці та попросіть дітей розказати у чарівний мікрофон, чому людина не може прожити без рослин.

Матеріали для дітей

Чи є рослини живими?

Додаток 1

Чи є рослини живими?

Додаток 2

1. Виконай тестове завдання

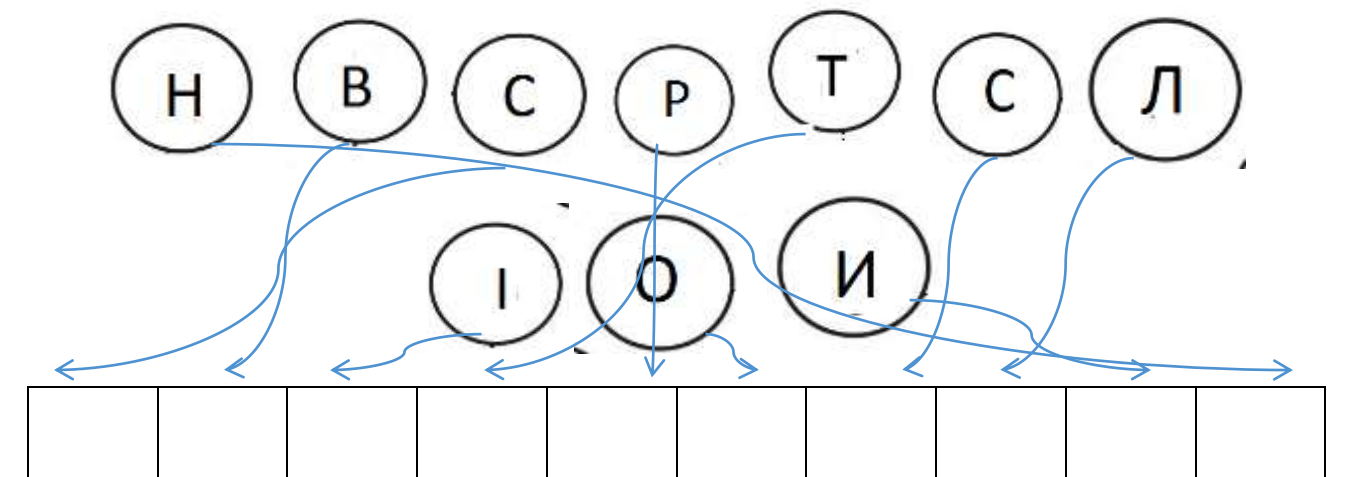
Які ознаки властиві лише живій природі?

- А Форма
- Б Розмір
- В Дихання
- Г Розмноження
- Г Рух
- Д Живлення
- Е Забарвлення
- Є Ріст

Чи є рослини живими?

Додаток 3

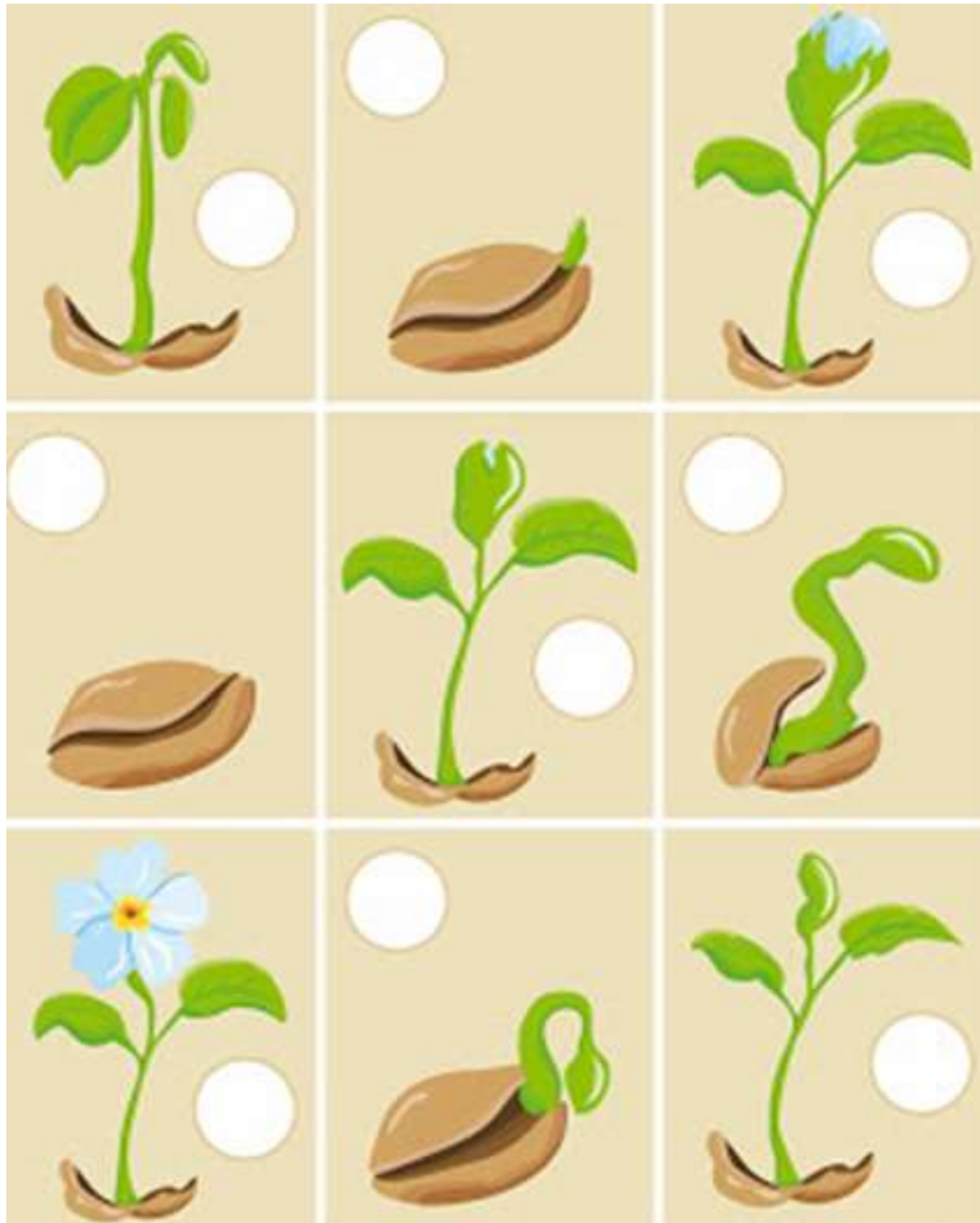
36

Чи є рослини живими?

Додаток 4

Чи є рослини живими?

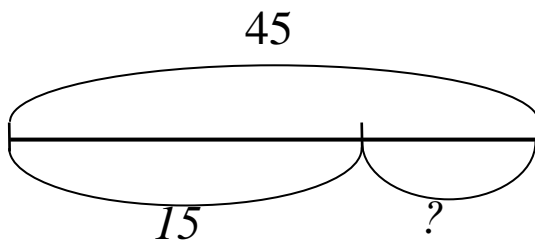
Додаток 5

38

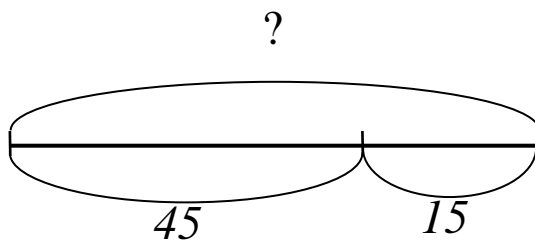
Даринка виростила горох висотою 38 см, а рослина Євгена має висоту 49 см. Хто виростив вищу рослину і на скільки сантиметрів?

На клумбі ростуть тюльпани. Висота найвищої рослини – 45 см, а найнижчої – 15 см. На скільки сантиметрів висота найнижчої рослини менша, ніж висота найвищої? Обери схему, що ілюструє дане відношення.

А

Б

Чи є рослини живими?

Додаток 6

Весняне поцілувало : « Рости,

красунечко!» обвівав, щоб не було так спекотно: « Тягнись вгору! Ближче до

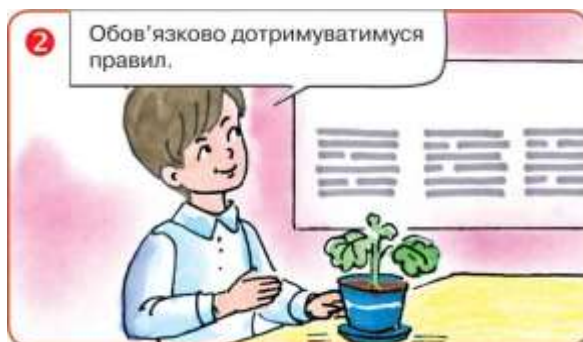
 ». напувала   .

пролетіла над : «Розцвітай!» І
розкрила свої пелюсточки. Жовті-жовті, мов

 на небі.

Чи є рослини живими?

Додаток 7

Чи є рослини живими?

Додаток 8

КРЕС-САЛАТ

Скоростигла зелена культура, в листках якої є майже всі відомі вітаміни, вуглеводи, органічні кислоти, мінеральні солі, біологічно активні азотисті та жирові речовини, мікроелементи. Цінний вмістом фолієвої кислоти, а також йоду та сірки. Всі поживні та лікувальні сполуки зберігаються під час приготування страв та при використанні у свіжому вигляді. Продукція характеризується лежкістю і середньою транспортабельністю. Придатний для приготування салатів, іноді застосовують в перших стравах, засолюють маринують. Культура холодостійка, вимоглива до родючості ґрунту. Висівають в 1-2 декаді квітня Ширина міжрядь 25 см. Норма висіву 3-5г/м², або до 20 насінин на 1п/м, глибина загортання - 1 см. Сходи з'являються через 3-7 днів.

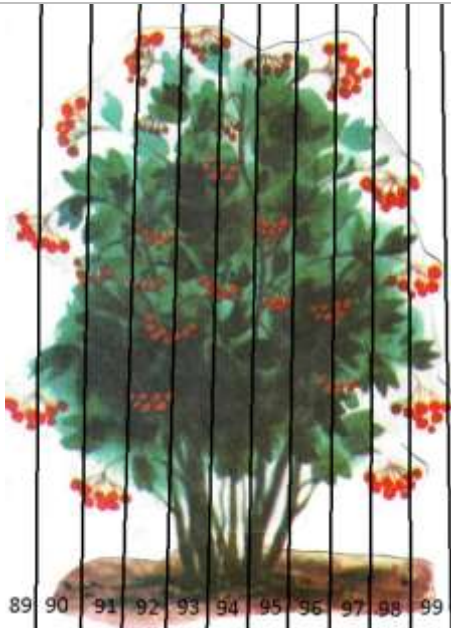
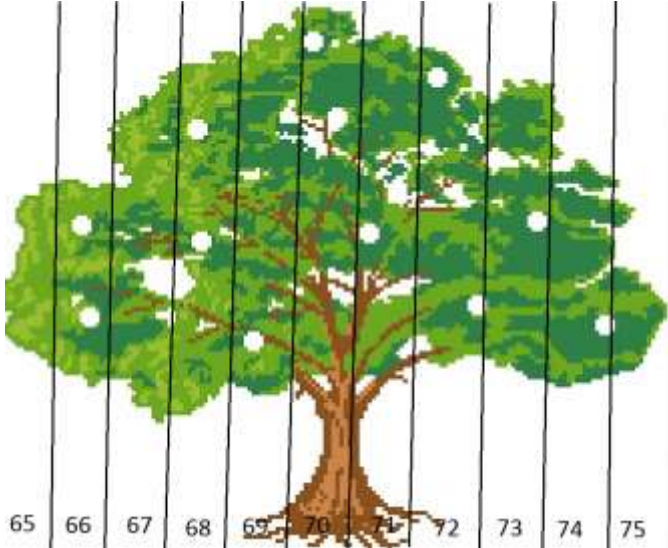

МІСЯЦЬ	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
ВИСІВАННЯ												
ЗБІР												

Що спільного між усіма рослинами?

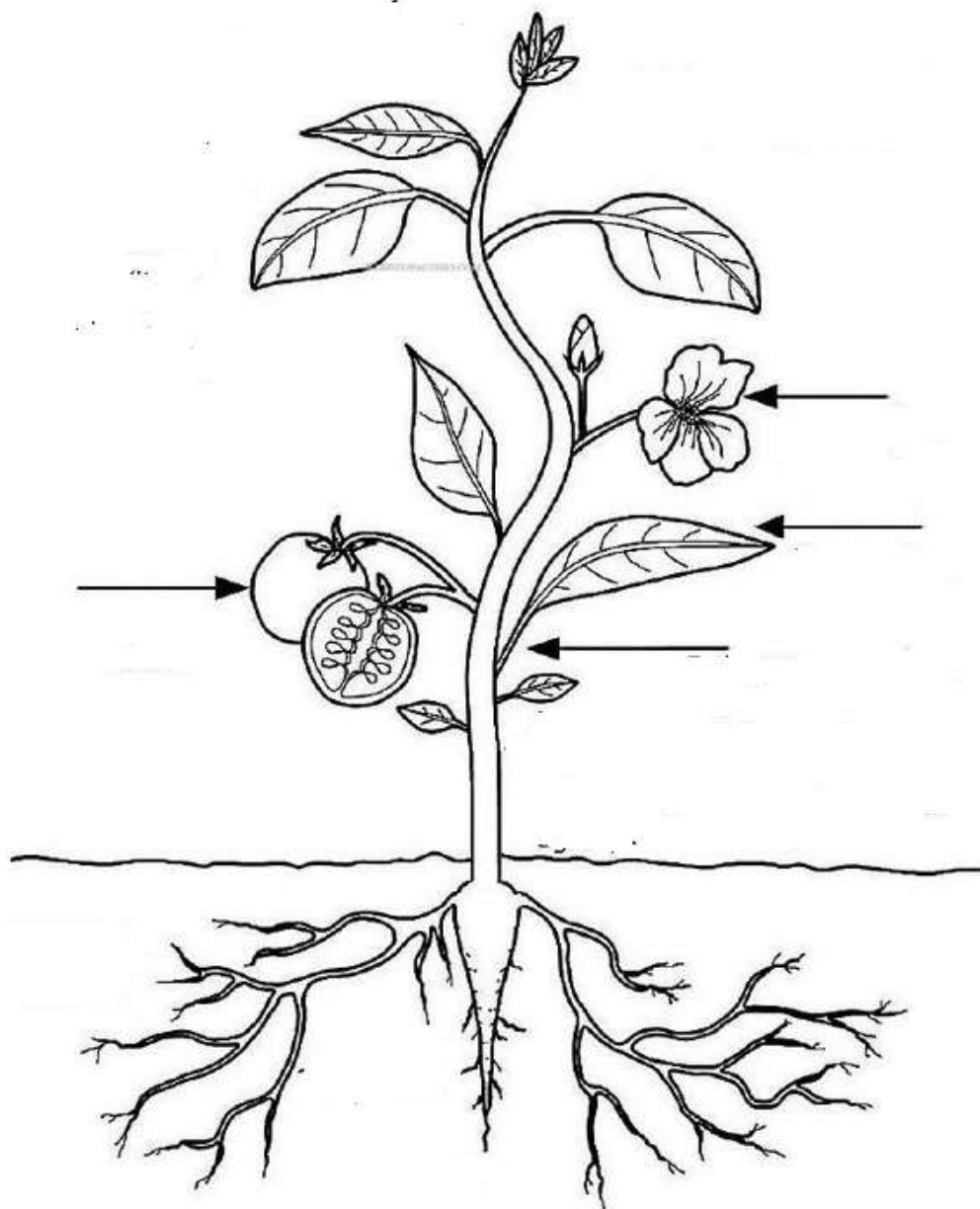
Додаток 9

42

Що спільного між усіма рослинами?

Додаток 10

ЛИСТЯ

СТЕБЛО

ПЛІД

КВІТКА

КОРІНЬ

Що спільного між усіма рослинами?

Додаток 11

Що спільного між усіма рослинами?

Додаток 12

- Я – найголовніший! Я укріплюю у ґрунті, напуваю її . Та що , я і , і годую. Ще й лікую іноді. І з я першим з'являюсь.

- Це я готую поживні речовини, уміло використовую . Це я підказую , коли треба підгодувати, підлити чи вкрити. Я лікую і годую і . Та й дихається поряд зі мною легко. А тебе, , я можу виростити і сам.

- А що б ви без мене робили? Ні без мене не жити, ні . Це ж мої тоненькі трубочки – волокна пересилають поживні речовини і по всій . Працюю цілий рік, тільки взимку можу трохи поспати. Піднімаю вгору гілля з   та розташовую їх так, щоб бачило.

Що спільного між усіма рослинами?

Додаток 12 (продовження)

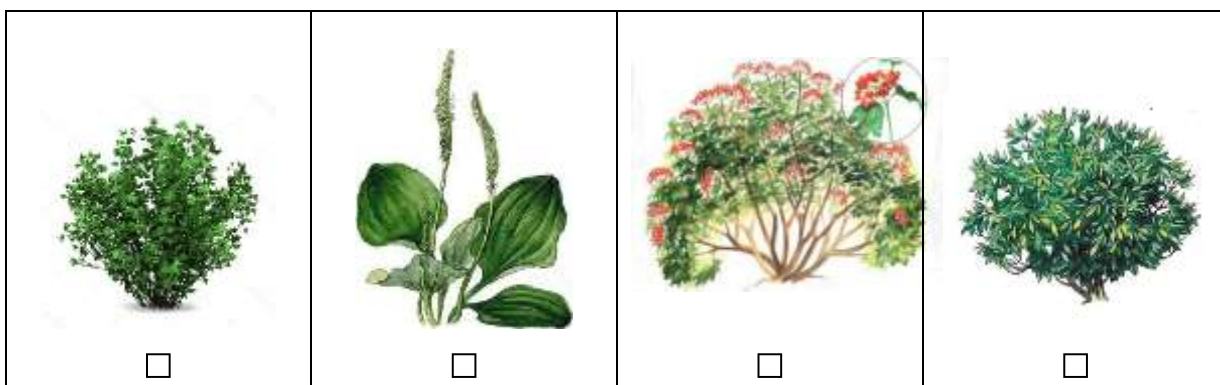
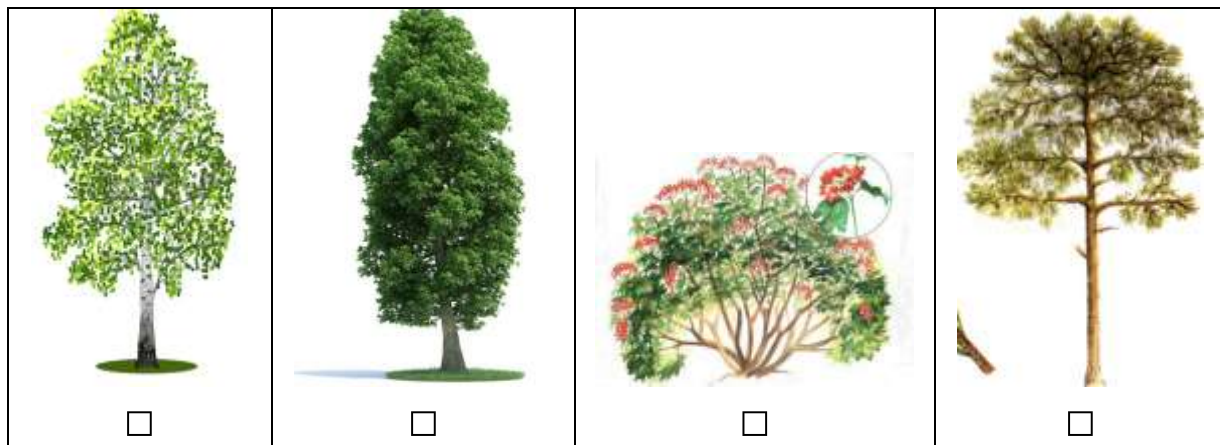
46

- Ой, що ви говорите? Все, що ви робите, все для мене!
Не буде мене – не буде й . А не буде – не буде
й . Усе, що ви здобули з ґрунту, повітря, , світла,
– все це піклування про мене. Буду я – буде , а
отже, буде .

- Це я найголовніше! Усе, що ви взяли з ґрунту, повітря,
 – все для мене. Щоб я дозріло, дало життя новій
. Із мене розвинеться і , і стебло, і , і , і
, і !

Що спільного між усіма рослинами?

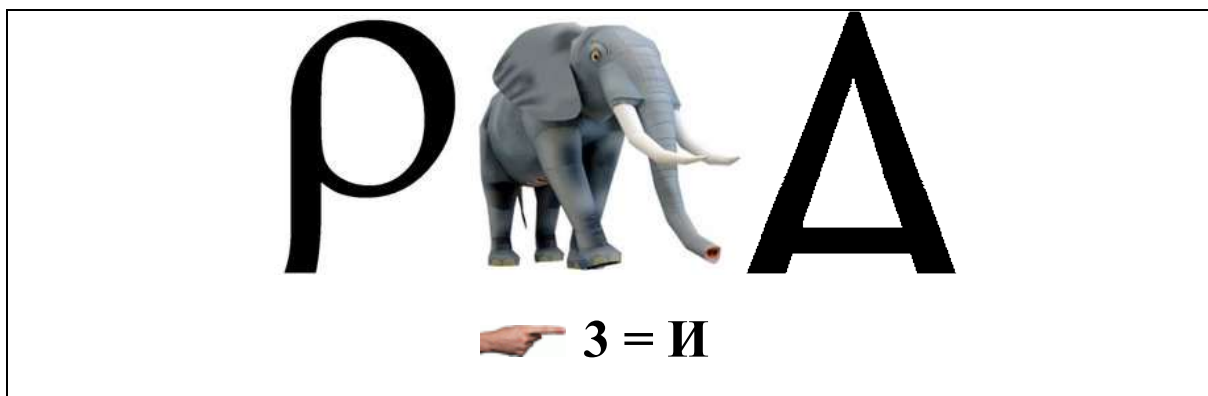
Додаток 13

Чому людина не може жити без рослин?

Додаток 14

48

Чому людина не може жити без рослин?

Додаток 15

Чому людина не може жити без рослин?

Додаток 16

е	л	и	п	а	е	о	є	к	м
р	о	м	а	ш	к	а	д	р	з
м	к	а	л	и	н	а	л	о	в
с	п	л	р	п	р	в	р	п	і
у	о	и	г	ш	о	в	п	и	р
а	л	н	и	и	л	ц	й	в	о
р	т	а	а	н	д	е	р	а	б
п	ь	л	о	а	о	г	о	л	і
к	а	л	е	н	д	у	л	а	й
і	п	р	б	а	и	м	р	л	д

Чому людина не може жити без рослин?

Додаток 17

Мама попросила Євгена купити в аптеці квіти ромашки для приготування лікувального чаю.

Вона дала синові

Скільки решти повинен дати хлопчику фармацевт, якщо препарат коштує 20 гривень?

51

Для того, щоб зберегти від вирубування дерева, у школі було проведено збір макулатури. Розглянь діаграму і визнач, який клас зібрав найбільше макулатури? Найменше? На скільки кілограмів макулатури 1–А клас здав більше, ніж 1–В?

